

Svar på 10 dagsforespørgsel vedr. digital dannelse

Socialdemokraterne har sendt en 10 dagsforespørgsel til Børn og Unge vedrørende arbejdet med børn og unges digitale dannelse.

Socialdemokraterne har stillet i alt otte spørgsmål. Disse besvares nedenfor.

1) Hvordan arbejder MBU med digital dannelse?

Digital dannelse er et indsatsområde, som har fået øget fokus inden for de sidste par år. Sagen vedrørende deling af intime billeder understregede, at der var behov for et styrket fokus. Men allerede før Umbrella-sagen blev der arbejdet med digital dannelse i Børn og Unge.

Der skal indledningsvist peges på, at der lokalt arbejdes med digital dannelse i alle Børn og Unges skoler, dagtilbud, ungdomsskoler og klubber.

På skoleområdet skal der som en del af de timeløse fag arbejdes med IT og medier. Det betyder, at der skal arbejdes med fire såkaldte positioner som en del af undervisningen i de obligatoriske fag:

- Elev om kritik undersøger
- Eleven som analyserende modtager
- Eleven som målrettet og kreativ producent
- Eleven som ansvarlig deltager

(Undervisningsministeriet)

På dagtilbudsområdet skal der arbejdes for, at børn får mulighed for at bruge IT i et eksperimenterende fællesskab. Børnene skal understøttes i at udvikle evner, så de kan blive både skabende og producerende og navigere i samfundet på etisk forsvarlige måder i forhold til sig selv og andre (dagtilbudsloven).

Børn og Unge indgik også i 2015-2016 et partnerskab med Sex og Samfund om udvikling og afprøvning af nye undervisningsforløb og -materialer, der har fokus på trivsel og læring bredt – herunder også sociale medier.

Alle kommunens skoler har siden 2016 deltaget i kampagnen *Uge Sex*, som er en kampagne, der sætter fokus på et nyt tema hvert år. I 2016 var der fokus på adfærd og muligheder på sociale medier. I 2017 lå fokus på rettigheder online og offline.

30. november 2018

Side 1 af 7

BØRN OG UNGE

Pædagogisk afdeling
Aarhus Kommune

Uddannelse og Forebyggelse

Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Sagsnummer: 18/060787

Direkte telefon: 24 96 09 33

Direkte e-mail:
esven@aarhus.dk

Sagsbehandler:
Esben Wendelboe Svendsen
Karen Mette Hansen
Anne Sofie Skare Rasmussen

30. november 2018
Side 2 af 7

Der er også planlagt et samarbejde med Sex & Samfund og Det Kriminalpræventive Råd om udviklingen af nyt undervisningsmateriale, der har til formål at forebygge seksuelle grænseoverskridelser og overgreb blandt unge.

Digital dannelse blev valgt som et prioriteret indsatsområde i 2017 i det kriminalpræventive samarbejde mellem Børn og Unge, Sociale Forhold og Beskæftigelse og Østjyllands Politi.

Senest har programstyregruppen for Tryk i Aarhus valgt at prioritere arbejdet med digital tryghed. Her er det besluttet, at Børn og Unge og Østjyllands Politi skal udvikle en indsats for børn i indskolingen. En drøftelse af den nærmere udmøntning fortsætter på programstyregruppemødet i januar, hvor det er meningen, at der skal prioriteres midler i forhold til udviklingsarbejdet. Sideløbende arbejder Børn og Unge videre med at styrke indsatsen på 0-6 årsområdet.

Nedenfor beskrives en række konkrete indsatser. I tillæg til de beskrevne indsatser findes der rundt omkring på skolerne, i dagtilbuddene, ungdomsskoler og klubber forskellige tilbud målrettet børn og unges digitale dannelse. Det er indsatser, der prioriteres lokalt for at adressere et specifikt behov.

Børn og Unge arbejder således med digital dannelse i flere spor.

2) Hvilke tiltag er søsat?

På skoleområdet er der iværksat en række konkrete indsatser.

I forbindelse med et servicetjek på Børn og Unges beredskab i forhold til børn og unge, hvor der kan være bekymring for, mistanke eller viden om seksuelle krænkelser (Respekt for Grænser) i 2017 blev beredskabet opdateret, så det bl.a. kan håndtere digitale krænkelser. Det blev vurderet nødvendigt at nedsætte en arbejdsgruppe, der har til formål at være opsøgende på viden omkring børn og unges adfærd og dannelse i relation til det digitale felt. Her trækker man på ekspertviden fra Sex og Samfund, Center for Digital Pædagogik og Red Barnet.

30. november 2018
Side 3 af 7

Formålet er at opbygge en fælles fond af tværfaglig viden om børn og unges digitale adfærd og dannelse. Arbejdsgruppen har fokus på både den forebyggende og den indgribende indsats. Formålet er, at Pædagogisk Afdeling opbygger kompetencer på området, der kan være brugbart i det understøttende arbejde i dagtilbud, skoler og fritidstilbud.

På den forebyggende side iværksatte Børn og Unge i 2018 indsatsen "Digital dannelse i 4. klasse", som er en forebyggende indsats målrettet eleverne i 4. klasse, hvor der er fokus på temaerne som:

- billeder og videoer (herunder deling),
- privatindstillinger,
- sprog og misforståelser
- online fællesskaber,
- digitale fodspor,
- fordomme og kildekritik.

Digital dannelse indgår også som ét af flere mulige emner i Samtale Mellem Generationer, som er et tilbud til alle 7. klasser, hvor unge og forældre drøfter forskellige tematikker relateret til det at være ung. Det konkrete emne aftales mellem klasselæreren, forældrene og de unge.

Digital dannelse indgår ligeledes som et element i Social Pejling, som er en indsats målrettet alle elever i 5. klasse, hvor man søger at forebygge risikoadfærd gennem arbejdet med flertalsmisforståelser.

I et samarbejde mellem skolerne og FU-området arbejdes der i nogle lokaldistrikter med digital dannelse i fag- og fordybelsesdage på 4. og 8. klassetrin. Der arbejdes også med digital dannelse på tværs af skoler og klubber i flere brugerråd.

På FU-området arbejdes der ligeledes med digital dannelse i flere spor.

Børn og Unge har i 2018 iværksat et OCN-forløb¹, som nu skal afprøves på ungdomsskole og klubområdet.

I flere fritids- og ungdomsklubber samt i ungdomsskolen tilbydes workshops og undervisningsforløb i eSport, hvori digital dannelse (etik og kommunikation i online fællesskaber) også indgår.

---

¹ Forkortelse for "Open College Network", der er en metode til at give papir på noget af det, som vi lærer udenfor skolen –mere "uformelle" kompetencer.

30. november 2018
Side 4 af 7

Andre fritidscentre og klubber afholder forældre- og ungearrangementer omkring digital adfærd og "gaming", hvor fokus er på dialog mellem de unge og deres forældre.

I sydbyen afholder ungdomsskolen temadage på 7.klassetrin med fokus på digital tænkning qua samarbejdsaftalerne.

Samtlige FU-områder har desuden valgt, at digital dannelse er et udviklingspunkt i 2018 (via de lokale udviklingsplaner).

Dette udmønter sig i praksis på forskellig vis gennem udarbejdelse af lokale eller områdedækkende mål og delmål og organiseres for eksempel i tværgående arbejdsgrupper og/eller ved udpegning af resourcepersoner.

Som et led heri bliver der til foråret 2019 udbudt et kursusforløb for alle medarbejdere over fire formiddage. Kurset skal ruste deltagerne til at indgå i den pædagogiske samtale, diskussion, perspektivering og det konkrete arbejde med at vejlede og rammesætte de unges liv i den virtuelle verden. Kurset udvikles og udbydes i samarbejde med Center for Digital Pædagogik.

Byrådet afsatte i 2016/2017 midler til faglig udvikling af et digitalt ben i anti-radikaliseringssindsatsen.

Radikalisering (herunder distribution og deling af radikalerende materiale, opildne til eller trusler om terror samt rekruttering til terrororganisationer i udlandet) via internettet, sociale medier og andre medieplatforme udgør en selvstændig udfordring, da det foregår i sammenhænge, hvor hverken kommune eller politi har direkte adgang. Dermed er der også en tæt sammenhæng til at styrke digital dannelse blandt borgerne (særligt børn og unge) og robustheden hos såvel den enkelte som fællesskabet. Med afsæt i bl.a. denne udfordring og på baggrund af Østjyllands Politis og Aarhus Kommunes fælles internationale konference i november 2015 er der identificeret to hovedspor for udviklingen af indsatsen i Aarhus, hvoraf det ene er *online radikaliseringsindsatsen*.

Indsatsen er lige nu i sin pilotfase, hvor materialet afprøves på et par udvalgte skoler og løbende justeres. Indsatsen forventes at blive udbudt til eleverne på 8. klassetrin fra starten af 2019.

Formålet med indsatsen er det samme som tiltaget i 4. klasse, at børn og de unge tidligt lærer, at gennemskue sociale netværk online og udvikler personlig, social og demokratisk robusthed, så de kan forholde sig kritisk og træffe kvalificerede valg, der bygger på egne og samfundsmæssigt accepterede demokratiske værdier. For 8. klasse betyder det at arbejde med temaerne:

30. november 2018
Side 5 af 7

- Hvilke påvirkninger har vores online adfærd på demokratiet?
- Eleverne skal lære at gennemskue polariseringsmekanismer
- Eleverne skal lære hvilke visuelle virkemidler anvendes, og hvordan præger de os.
- Hvordan skaber vi en sund debatkultur online

3) Hvilke tiltag er midlertidige?

Flere af de beskrevne tiltag på FU-området er midlertidige, da de er iværksat på baggrund af et behov eller en konkret efterspørgsel - prioriteringen skifter, når efterspørgslen skifter. Arrangementerne bliver ofte besluttet på ad hoc basis i brugerråd og forældreråd.

De tiltag, der sker i et samarbejde mellem skolerne og FU regi af partnerskabsaftalerne aftales på årlig basis. Disse vil således også skulle betragtes som midlertidige, men må forventes at eksistere, så længe der er et behov.

4) Hvilke tiltag er permanente?

Tilbuddet "Digital dannelse i 4. klasse" er en permanent indsats.

Tilbuddene Samtale Mellem Generationer på 7. klassetrin og Social Pejling på 5. klassetrin er ligeledes permanente tilbud.

Den planlagte indsats på antiradikaliseringssområdet målrettet 8. klassetrin vil også være en permanent indsats.

Dertil kommer den lokale praksis, som følger af bestemmelserne i Folkeskole- og Dagtilbudsloven.

5) Hvor mange skoler modtager og gennemfører undervisning vedrørende digital dannelse?

Der har været gennemført i alt 127 klasseforløb og 38 forældremøder i regi af Social Pejling i 2017-2018. Alle folkeskoler har været involveret.

17 skoler har modtaget indsatsen "digital dannelse i 4. klasse" i indeværende skoleår. Der udbydes tre workshops og et forældremøde om ugen. Indsatsen startede i uge 9 og i første semester (uge 9- uge 26) blev der

tilbudt en workshop pr. uge. Der blev afholdt 15 workshops på 9 forskellige skoler.

30. november 2018
Side 6 af 7

Der er gennemført 61 forløb i regi af Samtale Mellem Generationer. Det vides dog ikke, hvor mange af disse, der har valgt temaet omkring digital dannelse.

Tiltagene på FU-området varierer fra år til år og fra område til område afhængigt af partnerskabsaftalerne.

6) Såfremt der er undervisning i digital dannelse – på hvilke klassetrin iværksættes denne undervisning?

Som beskrevet under spørgsmål 2, så er flertallet af de eksisterende indsatser målrettet børn og unge fra mellemtrinnet frem:

- Tilbuddet "Digital dannelse i 4. klasse" er målrettet byens 4. klasser.
- Social Pejling er målrettet byens 5. klasser.
- Samtale Mellem Generationer er målrettet byens 7. klasser.
- Den planlagte indsats på antiradikaliseringområdet er målrettet byens 8. klasser.
- Tiltagene på FU-området varierer fra år til år og fra område til område afhængigt af partnerskabsaftalerne. Som udgangspunkt vil de være målrettet børn og unge i alderen 10 til 17 år.

Derfor har Børn og Unges udviklingsarbejde fokus på henholdsvis 0-6 årsområdet og indskoling.

7) Arbejder man med kompetenceudvikling af lærere, der skal gennemføre undervisning vedr. digital dannelse? Hvis ja, hvordan og hvor mange modtager sådan undervisning?

Der har siden 2013 i samarbejde med Sex & Samfund været udbudt kurser for lærere, pædagoger, sundhedsplejersker og PPR. Det drejer sig om kurser i forbindelse med Uge Sex, kurser med etniske minoriteter og specialområdet samt kurser med fokus på 0-6-års området.

Børn og Unge har frikøbt en gruppe lærere (kaldet "de32"), som har særlig kompetence indenfor det digitale område. Gruppen har modtaget kompetence i forhold til digital dannelse generelt. De bruges blandt andet til

afviklingen af forløbene i 4. klasse, men de vil også kunne bruges til andre indsatser på det digitale område. Det er også hensigten, at de skal bidrage til den planlagte indsats på 8. klassetrin.

30. november 2018
Side 7 af 7

Som beskrevet under spørgsmål 2, så arbejdes der med kompetenceudvikling på FU-området. Her forventes det, at ca. 40 medarbejdere vil deltage i første kursusforløb. Derudover deltager medarbejdere løbende i kompetenceudvikling og konferencer vedrørende temaet.

8) Bruger man eksterne aktører til at gennemføre dele af denne undervisning? Hvis ja, hvad koster brugen af eksterne aktører?

Som nævnt etableres der på ad hoc basis arrangementer af for eksempel forældre- og brugerråd. Center for Digital Pædagogik benyttes jævnligt til oplæg for forældre eller unge i den forbindelse. Prisen er ca. 5000,- for en aften.

Med venlig hilsen

Thomas Medom
rådmand

/

Søren Aakjær
konstitueret direktør